

צעקות פי הארץ פי הבאר ופי האתון להתרחק מן הקנאה התאוה והכבוד!

|| הרה"ג ר' פנחס פרידמן ||

בפסוק שנזכרו בו ג' פיות: "לא ימוש מפיק ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם", וירוק ג' פעמים כדי להוציא ממחשבתו ג' קליפות אלו, ועל ידי זה יתבטלו המחשבות הזרות מצד הקליפות שמבקשים לנתקו מהאבות הקדושים.

"והחוט המשולש לא במהרה ינתק"

ונראה לבאר ביתר שאת הסגולה של ג' פעמים פי המכוונים כנגד ג' אבות הקדושים, על פי מה ששינוי בגמרא (ב"מ פה.): "אמר רבי יוחנן, כל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם ובן בנו תלמיד חכם, שוב אין תורה פוסקת מזרעו לעולם, שנאמר (ישעיה נט כא) ואני זאת בריתי וגו', לא ימוש מפיק ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם. מאי אמר ה', אמר הקב"ה אני ערב לך בדבר זה, מאי מעתה ועד עולם, אמר רבי ירמיה, מכאן ואילך תורה מחזרת על אכסניא שלה".

ובגמרא (ב"ב נט.) מביא על כך הפסוק (קהלת ד יב): "והחוט המשולש לא במהרה ינתק". וכתבו על זה התוספות (שם ד"ה והחוט): "כמה היו שהן ואבותיהם ואבות אבותיהם היו תלמידי חכמים ולא קאמר עליהם החוט המשולש, אלא הכא היינו טעמא לפי ששלשתן ראו זה את זה". מבואר מדברי התוספות כי רק כשראו זה את זה מובטח להם שאין התורה פוסקת מזרעם לעולם.

והנה ב"ייטב לב" (פרשת ראה על הפסוק לא תעשון ככל אשר אנחנו עושים פה היום), מביא בשם זקינו הגה"ק בעל "ישמח משה", כי מה שכתבו התוספות שצריך שיהיו רואים זה את זה, היינו שצריך שילמדו יחד וישמעו דברי תורה זה מזה, ולכן כאשר נוכחו פעם בסעודה שלישית הגה"ק בעל "ישמח משה" עם בנו הגה"ק רבי אלעזר ניסן ונכדו בעל "ייטב לב", אחרי שאמר ה"ישמח משה" דברי תורה, ביקש מבנו שיאמר דברי תורה ואחר כך ביקש גם מנכדו שיאמר דברי תורה.

ועתה בא וראה מה שמצינו כי נתקיים תנאי זה אצל האבות הקדושים, כמו שכתב ב"מדבר קדמות" להגה"ק החיד"א (מערכת א אות א) בשם קונטרס ישן כתיבת יד על קלף מתלמידי רבינו יהודה החסיד משם רבם ז"ל:

"אבות העולם אברהם יצחק ויעקב ראו זה את זה, וט"ו שנים למדו התורה בכל יום ולילה ט"ו שעות, ובן ט"ו לתלמוד, ובחגיגה (יב): מונה ט"ו דברים שיש בערבות, סולו לרוכב בערבות ב"ה שמו, לכך יסד דוד המלך ע"ה ט"ו שיר המעלות, וט"ו מעלות בעזרה, וט"ו שבחות בישתבח... ובט"ו ניסן נגאלו ישראל ממצרים".

שיחה נאה של ה"אמרי

אמת" בשם ה"חפץ חיים"

נמצא לפי זה שנתקיים אצל האבות הקדושים בשלימות עם כל התנאים מקרא שכתוב: "ואני זאת בריתי אותם אמר ה', רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך, לא ימוש מפיק ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם". הנה כי כן כמה נאה לדרוש פסוק

מגן אברהם: "לבטל מחשבה רעה בשעת התפלה, יאמר ג' פעמים פי פי פי, ואחר כך ירוק ג' פעמים"

מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע: ג' פעמים פי

כנגד פי הארץ, פי הבאר, פי האתון, המבטלים מחשבות זרות

ג' פיות בג' פרשיות סמוכות, פי הארץ בפרשת קרח,

פי הבאר בפרשת חקת, פי האתון בפרשת בלק

ביאור נפלא של הקדוש רבי שם קלינגברג זי"ע,

בענין ג' פעמים פי המכוונים כנגד ג' אבות הקדושים

בפרשת קרח ק' ראשונה כנגד אברהם, בפרשת חקת ק' שניה

כנגד יצחק, בפרשת בלק ק' שלישית כנגד יעקב

בדרך זו הוא מוסיף פרפרת נאה, על פי המבואר בתקוני זוהר (הקדמה טז): "לך ישלשו אינון תלת אבהן דאינון קדוש קדוש קדוש". ויש לומר כי מטעם זה בשמות של ג' פרשיות הללו קרח, חקת, בלק, שנזכרו בהן ג' פיות אלו, יש בכל אחת מהן אות ק' שהיא האות הראשונה של ק'דוש, ובהיותו ג' פעמים ק' בג' פרשיות, הרי הן ק'דוש ק'דוש ק'דוש כנגד ג' אבות הקדושים.

ועתה בא וראה איך נרמזו בשמות של ג' פרשיות הללו ג' אבות הקדושים. בפרשת ק-רח האות ק' היא בראש התיבה, כנגד אברהם אבינו שהיה ראש לג' אבות, בפרשת ח-ק-ת האות ק' היא האות השניה באמצע, כנגד יצחק אבינו שהיה השני שבאבות בין אברהם ויעקב, ואילו בפרשת ב-ל-ק האות ק' היא בסוף התיבה, כנגד יעקב אבינו שהיה שלישי שבאבות, לכן ג' פיות אלו שנזכרו בג' פרשיות אלו קרח, חקת, בלק, שהן כנגד ג' אבות אברהם יצחק ויעקב, מסוגלות לבטל מחשבות זרות. אלו תוכן דבריו המתוקים בתוספת ביאור.

ונראה להוסיף תבלין לדבריו הקדושים, לבאר לפי זה בדרך עבודה הסגולה של ספר הגן: "לבטל מחשבה רעה בשעת התפלה, יאמר ג' פעמים פי פי פי ואחר כך ירוק ג' פעמים", על פי מה ששינוי בגמרא (ברכות כו): "תפלות אבות תקנום". ומפרש בגמרא כי אברהם אבינו תיקן תפלת שחרית, יצחק אבינו תיקן תפלת מנחה, יעקב אבינו תיקן תפלת ערבית.

והנה כאשר איש ישראל מתפלל ג' תפלות אלו, הרי הוא מתקשר ומתחבר עם ג' אבות הקדושים שתקנו ג' תפלות אלו, אולם הלא כבר אמר החכם מכל אדם (קהלת ז יד): "גם את זה לעומת זה עשה האלקים", על כן בעת התפלה מתעוררים ג' קליפות המתנגדים לג' אבות הקדושים, אשר כל שאיפתם לנתק איש ישראל מהקשר הנפלא עם האבות הקדושים, ולכן מכניסים בו מחשבות זרות כדי להפריע לו להתפלל בכוונה.

על כן העצה על כך היא שיאמר ג' פעמים פי פי פי, ויכוון בזה כירצונו להתקשר ולהתדבק בקדושת האבות הקדושים, אשר רמוזים

כמה וכמה אנו יתמי דינמי בדורות אלו, מי יעזי לפענח הדברים הנסתרים בג' פיות הללו שמשוגלים לבטל מחשבות זרות. אולם עובדא הוא שה"בני יששכר" הוסיף על כך: "אבל ציינתי למשמרת", משמע שנתכוון להצניע רעיון קדוש זה למשמרת, כדי שהוא עצמו או בדורות אחריו יפרשו הדברים.

הביאור הנפלא של הקדוש רבי שם קלינגברג זצ"ל הי"ד

ואכן מצינו על כך ביאור בספר "אהלי שם" (פרשת קרח ד"ה פי הארץ) להקדוש המקובל האלקי רבי שם קלינגברג מזלושיץ זי"ע [מגזע קודש הרה"ק מהרי"א קמארנא זי"ע, ונהרג על קדושת השם בשנות הזעם הי"ד], שמבאר ענין זה בדרך קבלה, אבל מוסיף לבאר ענין זה גם בדרך הפשט והרמז, אולם היות שדבריו לא כל כך מסודרים ומובנים, אמרתי לברר מקחו של צדיק זה שנהרג על קדושת השם ולסדר דבר דיבור על אופניו.

ראשית כל הוא מביא מה שכתב ב"אור לשמים" (פרשת כי תשא על הפסוק לחשוב מחשבות) וזה לשון קדשו: "מי שרוצה לתקן מחשבותיו שיהיו קדושים, איתא בספרים הקדושים שיזכור תמיד ויהיה מורגל בפיו האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב". והנה מקרא מלא דיבר הכתוב (ישעיה נט כא): "לא ימוש מפיק ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם".

ויש לומר כי פסוק זה מכוון כנגד ג' אבות הקדושים, "מפיק" זה אברהם אבינו, "ומפי זרעך", זה יצחק אבינו זרעו של אברהם, "ומפי זרע זרעך", זה יעקב אבינו זרעו של אברהם. ועתה בא וראה כי ג' פיות הללו: פי הארץ, פי הבאר, פי האתון, רמוזות בפסוק זה: "לא ימוש מפיק ומפי זרעך ומפי זרע זרעך", הנה כי כן מבואר היטב מדוע אמירת ג' פעמים פי פי פי שהם כנגד ג' אבות הקדושים מסוגלת לבטל מחשבות זרות.

בפרשתינו פרשת קרח אנו למדים על אחת מנפלאות ה', הלא הוא הפלא הגדול של פתיחת פי הארץ ככתוב (טז לב): "ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם ואת בתיהם ואת כל האדם אשר לקרח ואת כל הרכוש, וירדו הם וכל אשר להם חיים שאלה ותכס עליהם הארץ ויאבדו מתוך הקהל, וכל ישראל אשר סביבותיהם נסו לקולם כי אמרו פן תבלענו הארץ".

והנה בפרשה הבאה פרשת חקת אנו למדים על הנס של פתיחת פי הבאר, ככתוב (כא יד): "על כן יאמר בספר מלחמות ה' את והב בסופה ואת הנחלים ארנון, ואשד הנחלים אשר נטה לשבת ער ונשען לגבול מואב, ומשם בארה היא הבאר אשר אמר ה' למשה אסוף את העם ואתנה להם מים, אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה".

ומיד אחר כך בפרשת בלק אנו למדים על הפלא הגדול של פתיחת פי האתון, ככתוב (כב כח): "ויפתח ה' את פי האתון ותאמר לבלעם מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים". הרי לנו שלש פלאות של פתיחת פיות בשלש פרשיות הסמוכות זו לזו, פתיחת "פי הארץ" בפרשת קרח, פתיחת "פי הבאר" בפרשת חקת, פתיחת "פי האתון" בפרשת בלק.

על החשיבות הגדולה של ג' פיות הללו יש ללמוד, ממה ששינוי במשנה (אבות פרק ה משנה ז): "עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות, ואלו הן, פי הארץ, ופי הבאר, ופי האתון... כלומר כבר בגמר של ששת ימי מעשה בראשית, עוד טרם שהגיע יום השבת ברא הקב"ה ג' פיות הללו, שזה מוכיח כמה חשובים הם לתכלית הבריאה.

ג' פעמים פי פי פי לביטול מחשבות זרות

בספר "דברים נחמדים" להגה"ק בעל "בני יששכר" על המשנה (שם), מביא על כך דבר נפלא בשם מחותנו המקובל האלקי רבי צבי הירש מזידיטשוב זי"ע:

"פי הארץ פי הבאר, פי האתון, שלשתן מסודרין בג' פרשיות בתורה כסדר, פי הארץ בפרשת קרח, פי הבאר בפרשת חקת, ופי האתון בפרשת בלק. ושמעתי מכבוד מחותני הקדוש מהרצ"ה זצלה"ה מזידיטשוב, שמה שיש בקבלת הקדמונים להעביר מחשבה זרה בהתפלה לומר פי פי פי, הוא על פיות הנ"ל, ואיני יודע הטעם כעת אבל ציינתי למשמרת".

והנה מה שכתב: "שיש בקבלת הקדמונים להעביר מחשבה זרה בהתפלה לומר פי פי פי", כוונתו על מה שהביא ה"מגן אברהם" (או"ח סימן צח ס"ק א): "כתב בספר הגן (סוף יום שני), לבטל מחשבה רעה בשעת התפלה, יאמר ג' פעמים פי פי פי, ואחר כך ירוק ג' פעמים, וכפי שלמדנו בשם מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע הביאור על כך הוא, כי ג' פיות אלו מכוונים כנגד פי הארץ, פי הבאר ופי האתון.

אך מה נעשה שה"בני יששכר" אשר כל רו לא אניס ליה מוסיף על כך בגודל ענוותנותו: "ואיני יודע הטעם כעת אבל ציינתי למשמרת", הנה כי כן כפי ששינוי בגמרא (נדה סב): "רבי לא שנה רבי חייא מנא ליה", על אחת

זה על האבות הקדושים, כי מאז מובטח להם שלא ימוש התורה מפיהם ומפי זרעם ומפי זרע זרעם מעתה ועד עולם, בבחינת: **"החוט המושלש לא במהרה ינתק"**.

והנה מה שמצינו בענין זה ב"ליקוטי יהודה" (סוף פרשת עקב), שיחה נאה מהאדמו"ר הקדוש בעל "אמרי אמת" מגור שאמר בשם הגה"ק בעל "חפץ חיים" זצ"ל:

"הייתי בעיר וויען והיה שם יהודי זקן ה"חפץ חיים" (זצ"ל) בעל המחבר ספר "משנה ברורה", והקשה דאיתא בגמרא (ב"מ פה.) כל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם וכן בנו תלמיד חכם, שוב אין התורה פוסקת מזרעו לעולם, שנאמר ואני זאת בריתי וגו' לא ימושו מפין ומפי זרעך ומפי זרע זרעך וגו', והלא אנחנו בני אברהם יצחק ויעקב, ואם כן צריך להיות שלא תהי' פוסקת.

ותירץ שאיתא שם, אמר רבי ירמיה, מכאן ואילך תורה מחזרת על אכסניא שלה, היינו זה רק כשנותנים לה להיכנס, אבל לא כשעוד דוחפים אותה לחוץ, [בלשון אשכנז: אלץ נאר אז מען לאזט זי אריין, אבער נישט אז מען שטיפט זי נאך אוועק]".

ויש לומר כי זהו ענין ברכת הכהנים, שיש בה שלשה פסוקים כנגד ג' אבות הקדושים, כמבואר במדרש (ב"ר מג ח) כי ברכת כהנים היא בזכות האבות הקדושים, ויש בהם ט"ו תיבות כנגד ט"ו שנה שעסקו האבות הקדושים בתורה ביחד, אשר מכח זה מובטח להם שלא תמוש התורה מפי זרעם ופי זרע זרעם עד עולם.

שם י"ה מעיד על קדושת ישראל

על פי האמור ארווחנא לומר רעיון חדש, על מה ששינוי בגמרא (סוטה יז.): **"דריש רבי עקיבא איש ואשה זכו שכינה ביניהן"**, ופירש רש"י שהוא שם י"ה שבין איש ואשה, אות י' אצל אי"ש ואות ה' אצל אש"ה, וצריך ביאור מדוע השרה הקב"ה דוקא שם י"ה בין איש ואשה. אך לפי האמור יש לומר כי מה שמשרה הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו שכינתו בין איש ואשה, הוא כדי לסייע להם לבנות את ביתם ולחנך את צאצאיהם על אדני התורה והיראה.

הנה כי כן מטעם זה בחר הקב"ה להשרות ביניהן דוקא שם י"ה, כדי להזכיר ולעורר זכות האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב, אשר למדו יחד זה עם זה ט"ו שנים כמספר שם י"ה, נמצא שנתקיים בהם בשלימות: **"כל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם וכן בנו תלמיד חכם, שוב אין תורה פוסקת מזרעו לעולם"**, כברכת הקב"ה: **"לא ימושו מפין ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם"**.

יומתק לבאר בזה מה שמצינו בגמרא (כתובות יז.): **"רב שמואל בר רבי יצחק מרקד אתלת"**. ופירש רש"י שהיה מרקד לפני הכלה עם שלשה הדסים, כי לכאורה קשה איך אפשר לשמח את החתן והכלה, מנין לנו שיצליחו לבנות את ביתם על אדני התורה והיראה, על כן נתחכם רב שמואל בר רב יצחק לרקד לפני הכלה אתלת, כדי להזכיר זכות שלשת האבות הקדושים שלמדו יחד ט"ו שנה, ובכך מובטח להם שישירה ביניהן שם י"ה, לעורר זכות אבות שלא תמוש התורה מפי זרעם וזרע זרעם עד עולם, לכן ודאי ראוי שנשמח בשמחת חתן וכלה.

וזהו שכתוב במלחמת עמלק (שמות יז טז): **"ויאמר כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק מדור דור"**. כי כל תשוקתו של עמלק היא להפסיק הקשר הנפלא בין קדושת האבות ובין זרעם זרע ישראל, אולם משם י"ה שהקב"ה משרה ביניהם מתבטל כוחו של עמלק, שהרי שם זה רומז על ט"ו שנה שעסקו האבות הקדושים תורה ביחד, ובכך הרי מובטח להם שלא תמוש התורה מפי זרעם וזרע זרעם עד עולם, על כן: **"כי יד על כס י"ה מלחמה לה' בעמלק מדור דור"**.

מעתה יאיר לנו להבין הסגולה הנפלאה, לבטל מחשבות זרות בתפלה על ידי אמירת ג' פעמים פי פי פי, כי מאחר שג' אבות הקדושים תקנו ג' תפלות, נמצא שעל ידי התפלות אנו מתחברים ומתקשרים עם קדושת האבות, לכן מתגברים הקליפות להכניס באדם המתפלל מחשבות זרות כדי להפרידו מקדושת האבות.

על כן העצה על כך היא לומר ג' פעמים פי פי פי, כדי להזכיר ולעורר ג' פעמים פי שנזכר בהבטחת הקב"ה להאבות הקדושים: **"לא ימושו מפין ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם"**, ובאמרו כן יכוון לקשר ולכלול עצמו בקדושת האבות, ועל ידי זה יתפרדו כל פועלי

ג' פיות המדברים תוכחה לבני אדם

בדרך זו במסילה נעלה לבאר בדרך עבודה השוה לכל נפש, דבריו הקדושים של הרה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע, כי ג' פעמים פי המסוגלים לבטל מחשבות זרות, הלא הם פי הארץ, פי הבאר, פי האתון, שנבראו ערב שבת בין השמשות, כי ג' פיות הללו מכוונים כנגד ג' מדות קנאה תאוה וכבוד, וכל אחד מג' פיות הללו צועק בקול גדול שנשמע מקצה העולם עד קצהו, שצריך להתרחק מאחת מג' מדות הללו שמוציאים את האדם מן העולם.

<p>גמרא: "כל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם וכן בנו תלמיד חכם, שוב אין תורה פוסקת מזרעו לעולם"</p>
<p>"אמרי אמת" בשם ה"חפץ חיים": ג' אבות הקדושים שעסקו בתורה מובטח להם שלא תמוש התורה מזרעם</p>
<p>חפץ חיים: "תורה מחזרת על אכסניא שלה", כשנותנים לה להיכנס אבל לא כשדוחפים אותה לחוץ</p>
<p>חיד"א בשם רבי יהודה החסיד:</p>
<p>ג' אבות הקדושים עסקו בתורה יחד ט"ו שנים כל יום ט"ו שעות</p>
<p>הקב"ה השרה שם י"ה בין איש ואשה,</p>
<p>כדי לעורר זכות האבות שעסקו תורה ט"ו שנה כמנין י"ה</p>

הא כיצד, **"פי הארץ"** מכוון כנגד הקנאה שנתקנא קרח בכהונה גדולה של אהרן, ועל ידי שפתחה הארץ את פיה לבלוע את קרח ועדתו, נתגלה לכל ישראל שצריך לברוח מן הקנאה. וזהו שכתוב: **"ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם ואת בתיהם ואת כל האדם אשר לקרח ואת כל הרכוש, וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה"**.

כלומר בכך שבלעה האדמה את קרח ועדתו בעודם בחיים, הרי זה כאילו פתחה הארץ את פיה לומר דברי תוכחה לכל קרוצי חומר: מה לך בן אדם קרוץ מחומר שנבראת מעפר וסופך לעפר, לרדוף אחרי הכבוד המדומה ושאר הבלי עולם הזה, הלא תראו סופו של בשר ודם שהיהוּם הוא כאן ומחר הוא בקבר, ואם לא ימלא את תפקידו בעבודת ה' בעולם הזה כי אז הוא מקרב את סופו המר.

"פי הבאר" שממנו יצא מים לכל ישראל מכוון כנגד מדת התאוה, להרחיק את האדם מהרדיפה אחרי חומריות ותאוות העולם הזה, כמו שכתב הרה"ק רבי חיים וויטאל זצ"ל ב"שערי הקדושה" (חלק א שער ב): **"יסוד המים ממנו תאות התענוגים, כי כן המים מצמיחין כל מיני תענוג"**.

וביאור הענין הוא על פי מה שכתב הרע"ב בפירוש השני, כי **"פי הבאר"** הוא מה שפתח הבאר לומר שירה ככתוב (במדבר כא טז): **"ומשם בארה הוא הבאר אשר אמר ה' למשה אסוף את העם ואתנה להם מים, אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה, באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם במחוקק במשענותם וממדבר מתנה, וממתנה נחליאל ומנחליאל במות"**.

וכתבו ב"דעת זקנים" לבעלי התוספות: **"אז ישיר ישראל, אז כשנתן להם הבאר, ישיר ישראל מתוך שמחה שהיו סבורים למות שם הם ומקניהם בצמא"**. אלא שלפי זה יש לתמוה מה ראו לומר שירה דוקא עכשיו בסוף ארבעים שנה, ולא בתחילה כשניתנה להם בארה של מרים.

כח התורה להוציא מים מן הסלע

ומצינו על כך ביאור נפלא ב"כלי יקר" (שם) והנה לשונו המתוק:

"אז ישיר ישראל את השירה הזאת. מאחר שלא נאמר אז ישיר משה ובני ישראל, ועוד שלא שרו השירה הזאת בתחילת מ', שמע מינה שבני ישראל אמרו שירה זו על משה, שחזרה הבאר בזכותו אחר שפסקה במיתת מרים, ומטעם זה לא נזכרה מרים בשירה זו ונזכר משה, שנאמר באר חפרות שרים כרוה נדיבי עם במחוקק, ואין מחוקק אלא משה שנאמר (דברים לג כא) כי שם חלקת מחקק ספון.

ובתענית (ט.) מסיק שחזרה בזכות משה, כי מתחילה היה המן בזכות משה שקבל התורה, כי לא נתנה התורה כי אם לאוכלי המן (תנחומא בשלח כ) שנאמר (שמות טז ד) למען אנסנו הילך בתורתי, והבאר שהיה מספיק להם כל צרכיהם בזכות מרים שאחזה במדת גמילות חסדים, שכן נאמר (שמות א יח) ותחיין את הילדים שהיו מספיקין להם מזון כו', וענני כבוד אשר שם כבוד השכינה בזכות אהרן, שגרם השראת השכינה על ידי הקרבנות.

ובזכות התורה חזרו שלשתן, לכך נאמר באר אשר חפרוה נדיבי עם, שאחזו במדת גמילות חסדים ובזכותם היתה הבאר מאז ומקדם, עכשיו חזרה במחוקק בזכות משה ובזכות התורה, הרמוזה בפסוק וממדבר מתנה וממתנה נחליאל, כמו שדרשו רבותינו ז"ל (נדרים נה.), דאם לא כן קשה מה ראו על ככה לדרוש פסוקים אלו על התורה, ומה ענין שבח התורה אל שירת הבאר, אלא לפי שחזרה הבאר בזכות התורה שקבל משה. וזה פירוש נכון וברור".

ויש להוסיף כי מטעם זה פתח הבאר את פיו לומר שירה, על המים שניתנה לישראל מהסלע בזכות קדושת התורה של משה רבינו, דוקא בסוף ארבעים שנה טרם שנכנסו ישראל לארץ ישראל, על פי מה שכתבו הקדמונים כי המרגלים סירבו להיכנס לארץ ישראל, כי ידעו שיפסק המן בארץ ישראל, ויצטרכו ישראל לעבוד בשדות ובכרמים, לכן פחדו שמא ישקעו ישראל ברדיפה אחרי החומריות של העולם הזה.

מעתה יש לומר כי כדי להקדים רפואה למכה, פתח הבאר את פיו לומר שירה על כח התורה של משה רבינו, שבזכותו הוציא מים אפילו מן הסלע הקשה שבדרך הטבע אין בו מים, כדי להוכיח לישראל את כח התורה, שכל העוסק בתורה ממציא לו הקב"ה פרנסתו בלי טורח.

נמצא כי **"פי הבאר"** מכריז ואומר לישראל, מה לכם לרדוף אחרי תאוות העולם הזה, הלא תראו שאם אדם מקבל עליו עול תורה, הקב"ה מוציא לו מים אפילו מן הסלע בלי טורח, ואם אינו עוסק בתורה כי אז לו יועיל לו שום השתדלות ורדיפות אחרי תאוות העולם הזה.

"פי האתון" הוא כנגד קליפת הכבוד של בלעם, שרדף אחרי הכבוד ולכן ביקש לקלל את ישראל, וזהו שאמר לו בלק (במדבר כד יא): **"ועתה ברח לך אל מקומך אמרתי כבד אכבדך והנה מנעך ה' מכבוד"**. והנה ברא הקב"ה את **"פי האתון"**, כדי להשפיל את בלעם הרשע, ובכך נשמע קולו של **"פי האתון"** שמוזהיר את האדם לברוח מן הכבוד, כי הבורח אחר הכבוד הכבוד בורח ממנו.

הנה כי כן זהו ביאור הסגולה לבטל מחשבות זרות, לומר ג' פעמים פי כנגד פי הארץ, פי הבאר, פי האתון, כי ג' פיות הללו צועקים בקול גדול, להתרחק מהקנאה התאוה והכבוד שמוציאים את האדם מן העולם, **"פי הארץ"** מזהיר להתרחק מהקנאה של קרח ועדתו, **"פי הבאר"** מזהיר להתרחק ממדת התאוה, שלא לרדוף אחרי תאוות העולם הזה, כי העוסק בתורה ממציא לו הקב"ה מים אפילו מן החלמיש, **"פי האתון"** מזהיר להתרחק מהרדיפה אחרי הכבוד של בלעם הרשע.